

İNSANLIK TARİHİNDEKİ ZULÜM VE ADALET İKİLEMİ

صِنْفَانِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ لَمْ أَرَهُمَا، قَوْمٌ مَعَهُمْ سِيَاطٌ
كَأَذْنَابِ الْبَقَرِ يَضْرِبُونَ بِهَا النَّاسَ، وَنِسَاءٌ
كَاسِيَاتٌ عَارِيَاتٌ مُمِيلَاتٌ مَائِلَاتٌ، رُءُوسُهُنَّ
كَأَسْنِمَةِ الْبُخْتِ الْمَائِلَةِ، لَا يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ، وَلَا
يَجِدْنَ رِيحَهَا، وَإِنَّ رِيحَهَا لِيُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ كَذَا
وَكَذَا

Rabbimiz'in bu sonsuz, hadsiz hesapsız nimetlerine hamd ü senâlar eder, âlemlere rahmet olarak gönderdiği habîb-i edîbi, Muhamed-i Mustafa'sına ve onun âl'ine, ashabına, etbâına, ahbabına salât ü selâmlar eyleyiz. Rabbimiz bizi Peygamber Efendimiz'in şefaatine nâil eylesin, Efendimiz'in sünnetini ihyâ eyleyip şehit sevapları kazanan kullarının zümresine bizleri de dâhil eylesin.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadislerini okuyup onlarla amel etmek, sünnet-i seniyyeyi ihyâ etmek, hele ümmetin şaşırdığı, başka yönle saptığı zamanlarda çok büyük kıymet ifade ediyor.

Rabbimiz bizi Efendimiz'in sünnetinden ayırmasın, ümmetine en güzel tarzda hizmet edenlerden eylesin, âhirette de kendisine cennette komşu olmayı bizlere; biz âciz, nâçiz, eli boş yüzü kara kullarına fazl u keremi ile nasip ve müyesser eylesin.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına geçmeden önce Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in ruhuna hediye olsun diye ve onun mübarek ashabının, pâk âl'inin ve kıyamete kadar onlara tâbi olan, en güzel tarzda ittibâ eden ahbab ve etbânın ruhlarına, bu hadîs-i şerîfleri bize nakil ve rivayet etmiş olan alimlerin, müçtehitlerin, râvîlerin ruhlarına, bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehitlerin, gazilerin, mücahitlerin ruhlarına, paralarını Allah yolunda sarf eyleyip müslümanlar için nice nice hayırlar yapmış olan cümle hayrât u hasenât sahiplerinin ruhlarına, içinde bulunduğumuz camiye yapan, tamir eden, genişletenlerin ruhlarına ve uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfi dinlemek üzere bu camiye gelen siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş olan cümle yakınlarının, sevdiklerinin, geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun, ruhları şâd olsun, kabirleri nur dolsun, makamları âlî olsun,

dereceleri yüksek olsun diye ve biz yaşayan mü'minler de Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürüp Efendimiz'in şefaatine erip âhîrette Rabbimiz'in ihsanına, ikramına erip cennetle cemali ile müşerref olalım diye bir *Fâtîha* üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, büyüklerimizin ruhlarına bağışlayalım, öyle başlayalım.

Az önce metnini okumuş olduğumuz hadîs-i şerîf Hanbelî mezhebinin imamı, aynı zamanda büyük hadis alimi Ahmed b. Hanbel' den rivayet edilmiş, sahabeden râvîsi Ebû Hüreyye *radıyallahu anh*.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuşlar:

Sınfâni min ehli'n- nâr. "Cehennem ehlerinden iki sınıf insan; iki grup, iki zümre." *Lem erahüma*. "Artık onları görmüyorum."

Demek ki kendisi peygamber olduğu için Rabbimiz ona hayattayken cenneti gösterdi, cehennemi gösterdi, miracı nasip etti. Başka beşere nasip olmayan nice nice tecellileri gördü, nice nice bilgilere nâil oldu. Evvelîn ve âhirîn'in mâlumatı, bilgisi kendisine ihsan olundu. İnsanların efendisi; gelmişlerin, geçmişlerin, geleceklerin seyyidi, mümtazların

mümtazı, Makâm-ı Mahmûd'un sahibi Rabbi-miz'in Muhammed-i Mustafâ'sı elbette nice nice şeyler biliyor ve görüyor.

Kendisine cehennem ehlerinden iki sınıf insan gösterilmiş ama bir daha görmemiş. Bir gösterilmiş, ondan sonra bir daha görmemiş veyahut onlar gibisini görmemiş; durumları son derece kötü, feci bir azap içindeler, çok tehlikeli; Allahu âlem.

Kavmün maahum siyâtün ke-eznâbi'l-bakar. “Allah'ın gözümden perdeleri kaldırıp da bana gösterdiği zaman gördüğüm, cehennem ehlerinden iki grubun biri bir takım insanlardır ki ellerinde sığır kuyruğu gibi kamçılar vardır. Sığır kuyruğu gibi kalın, gittikçe incelen kamçılar var.

Yadribûne'n-nâs. “İnsanlara vuruyorlar.”

Eski devirde bazı zalim idareciler, komutanlar, ağalar, nüfuz sahibi insanlar vardı. Kim bilir şu dünyada âcizlere, mazlumlara, güçsüzlere, kimsesizlere, yardımsızlara ne zulümler yapıldı. Şu köhne dünya üzerinde kim bilir nice nice zulümler yapıldı. Hindistan'da kocası öldüğü zaman karısını götürüp onunla beraber yakarlarmış. Hintliler “Kocası

öldü.” diye karısını da cayır cayır yakıyorlar! Bunu bir de din namına yapıyorlar, kendi batıl inançları namına yapıyorlar. Zülüm!

Eski Mısırlılar “Bereket olsun.” diye genç kızları Nil nehrine atarlarmış. Nil nehrine kız sununca Nil nehri memnun olacak da suyu bollaşacak.

Batılığa bakın, kafadaki sakatlığa bakın, şu eski insanların inançlarındaki kötülöklere bakın da İslâm’ın kıymetini anlayın. İslâm gelmiş de insanları nereden nereye getirmiş anlamak için onlara bakmak lazım. En kıymetli, en asil, en temiz, en pak kızı seçiyorlar, Nil nehrine atıyorlar. Kocasını ölüyor, ardından karısını diri diri yakıyorlar.

Araplar kız çocukları doğduğu zaman gömerlermiş.

a. Hz. Ömer’i Ağlatan Olay

Hz. Ömer bile ağlaya ağlaya anlatıyor:

“Ben onu gömmek için toprağı kazıyorum. O da ‘Babacığım, sakalın toprak oldu.’ diye küçücük elleriyle sakalımı silkeliyor. O bana sevgi saygı gösteriyor, ben onu toprağına gömmek için toprağı kazıyorum.”

Cahiliye devrinin veya İslâm dışı inançların insanları ne durumlara getirdiğini bu misallerden anlayabiliriz.

Ashâb-ı Uhdûd'u Kur'ân-ı Kerîm'den biliyoruz;¹ zalim hükümdar, büyük hendekler kazdırmış, odun yaktırmış, içine ateş doldurmuş ve kim Allah'a inanıyorsa, hak dine girmişse onu oraya ittirmiş, attırmış. O insancıklar çukurun içinde cayır cayır yanmış.

Romalılar'ın zalimliklerini biliyoruz; esirleri alırlarmış, hipodrum gibi stadyum gibi, etrafı yüksek duvarlarla çevrili kademeli yerlerde kendileri seyirci makamında oturuyorlar, aslanları meydanlara salıyorlar, esiri de ortaya çıkarıyorlar. O aslanın o esiri kovalayıp o zavallının can havliyle kaçıp uğraşmasından, ondan sonra da aslanın elinde parça parça olmasından, aslanın onu yemesinden futbol maçı seyreder gibi zevk alıyorlar.

Şu İspanyollar'ın zalimliklerine bakın ki ortaya boğayı çıkarıyorlar; aslan gibi boğa, burnundan soluyor, sıhhatli, güçlü, kuvvetli. "İnsanlar bunu seyredecek." diye ensesine

---

¹ 85/Bürûc, 4-10.

şışleri batırıp sağını solunu kanatıp hayvanın nihayet posasını çıkarıp kanı kalmayacak bir Şekilde boğa güreŐi yaptırıyorlar.

Bunun greŐle ne ilgisi var? Bu canavarlık!

Hani neredede hayvanların dostları olan cemiyetlerin sahipleri?

Ey Avrupalılar! Ey hayvan dostluk cemiyetleri kuranlar! Müslümanlar “Kurban bayramında kurban keseceğiz.” dedikleri zaman güya insanlık damarları kabarıp da güya insanlık namına Allah’ın ibadetine engel olmak isteyenler.

Bu boğaların öldürülmesi karşısında gözleriniz kr m? Turistik seyahatler için İspanya’ya gitmiyor musunuz? Kendiniz seyretmiyor musunuz?

Hâsılı nice zalimler gelmiş geçmiŐ, hatta hâla daha vardır. Hâla da görüyorsunuz; İsrail askeri Filistinli genci yakalıyor, taşı vura vura elinin kemiklerini atır atır kırıyor. Evleri yakıyor; çocuklara, kadınlara, kızlara kim bilir ne tür iŐkenceler yapıyor. Yangın bombaları ve kimyevî gazlarla milyonlarca insan

ölüyor. Hindular, Bangladeş'te Assam eyaletinde 3000-5000 müslümanı öldürdüler.

Efendimiz cehennemde azap edilen böyle zalim bir grubu görmüş.

Onlar nasıl kimselermiş?

Ellerinde sığır kuyruğu gibi kamçılarla insanlara vuruyorlarmış.

Bir insan bir insana neden kul ve köle olur?

Olmaz! Olmaması lazım. Aslında insan yalnızca Allahu Teâlâ hazretlerine kul olur, kula kul olmaz. İslâm'da kula kul olmak yoktur. İnsan, Allahu Teâlâ hazretlerine kulluk eder.

Mehmed Âkif'in bir şiirinde ifade ettiği gibi:

O rükû olmazsa dünyada eğilmez başlar.

Müslüman eğiliyor ama Allah'ın karşısında eğiliyor; rükûda, secdede eğiliyor. Namaz olmasa müslüman, kimsenin karşısında eğilmez, kimseye eyvallah etmez. Çünkü kula kul olmak yoktur. Herkes Allah'a kulluk edecek.

Fakat dünyada insanlık bu işten kurtulmuş değil. Eskiden beri bir takım insanlar bir takım insanlara zulmediyor. Çıkıyorlar, başlarına geçiyorlar.

Nasıl geçerler?

Muhakkak ki tek başlarına geçemezler. Zalimin bir takım yarıdakçıları, destekçileri oluyor. Onlar çeteleşiyorlar, gruplaşıyorlar; bir zalim grup olarak başa çıkıyorlar. Millet onu istemese bile elinde çare yok; onlar kadar gücü kuvveti yok, silahı yok. Neticede boynunu büküyor. Koca bir millet esir, küçük bir azınlık onların başında cebbar. Ama âhrette, cehennemde en feci şekilde azap görecekler. Allahu Teâlâ hazretleri o zalimlere nice nice cezalar verecek.

Buna mukabil insanlarla ilgili görevlere, yönetim görevine getirilip de adaletle, hakkaniyetle, mazlumu koruyarak, zalimi engelleyerek, hakkı tutarak, batılı ortadan kaldırarak güzel yönetim gösterenlere de Allahu Teâlâ hazretleri nice büyük mükâfatlar veriyor.

Rabbimiz bizi zalimlerden etmesin. Bizim de elimizde az çok güç, kuvvet vardır.

Zalimliğin bir çeşidi zalim kocalıktır. Adam “kazak adam” diye, “güçlü kuvvetli” diye ev halkına zulmeder. Melek gibi karısı vardır, döver.

Niye dövüyorsun bunu?

“Yemeğin tuzu fazla geldi.”

Niye dövüyorsun?

“Pantolonumun ütüsü çift ütü olmuş.”

Niye dövüyorsun?

“İstediğimi yapmadı. Dışarıda birisine canım sıkıldı, içerden hıncımı bundan aldım.”

Zulüm, bu da zulüm! Yarın ne olacak: O kadın o kocadan hakkını alacak.

Bazen zulüm evladına olur. Çocuğu patakıyor.

Nasıl patakıyor?

Ağzından burnundan kan gelecek gibi. Torba gibi bir yerden alıyor, öbür tarafa atıyor. Çocuk da ses çıkaramıyor, babasına el kaldıracak değil ya, yiyor dayağı, oturuyor aşağıya.

Olmaz!

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*;
“Çocuklarınıza asil insan muamelesi yapın.”
buyuruyor. Sen çocuğuna böyle köle muamelesi yaparsan o çocuğun hayattaki başarı yollarını sen kendin kesmiş olursun. Bir zalimin kölesi olacak büyüdüğü zaman artık o çocuk köle olacak. Sen onu döve döve büyüttün; adam olarak yetiştirmedin ki asaletli yetiştirmedin ki.

Hız Ömer zamanında Hz. Ömer yolun bir ucunda görünmüş. Sokakta oyun oynayan çocuklar çil yavrusu gibi hepsi bir kenara dağılmış, gitmiş.

Neden?

Hız Ömer heybetli, boylu poslu, babayiğit; sonra halife, iktidar sahibi; sonra sert mizaçlı bir insan. Çocukların hepsi dağılmış. Bir şey yaptıklarından değil, yalnızca orada oynuyorlardı ama Hz. Ömer’i görünce çil yavrusu gibi dağılmışlar. Bir tanesi öyle duruyor. Hz. Ömer sokağın başından bu tarafa gelirken göz ucuyla onların ne yaptığını da görüyor.

Bir tanesinin kaçmayışı dikkatini çekmiş. Öteki çocuklar kaçıyor; çocuktur, bilmez ka-

bahat yapmasa da korkar. “Bu niye kaçmadı?” diye merak etmiş, gitmiş.

“Evladım! Bütün arkadaşların kaçtı, sen niye kaçmadın?” diye sormuş.

“Yol dar değil ki sana yol vermek için kaçayım. Yol geniş. Ben burada dursam sen öbür taraftan geçebilirsin. Bir hata da işlemedim ki çekileyim.” diye bir çocuktan umulmayacak olgun bir cevap vermiş.

Hız. Ömer başını okşamış, sevmiş.

Çocuğun şahsiyetli olması, kaçmaması, hakkını koruyabilmesi nereden başlar?

Annesinin, babasının ona muamelesinden başlar. Otur, git, yeme, elini uzatma, alma, verme! Evin içinde boyuna bir kavga gürültü.

Tek taraflı bir kavga; baba kuvvetli, zayıfları eziyor. Bu da bir çeşit zulüm!

Bunu umumiyetle kimler yapar?

Anadolu ahalisinde vardır. Umumiyetle onlar yapar.

Şehir ahalisinde tersi oluyor. Kadın zalim. Modern terbiyeyle yetişmiş, çaçaron, cadaloz; o da bu sefer kocasına zulmeder.

Kapan!

Kapanmaz.

Yemek yap!

Yapmaz.

“Hakkım var, hukukum var, icabında mahkemeye giderim.” der, anasının evine gider gelmez.

b. Kadının Giyimi ve Süslenmesi

Koca senin amirin, onu dinlemen lazım. Sen ondan uzağa gittiğin zaman günaha giriyorsun, onun izni olmadan bir yere gittiğin zaman günaha giriyorsun. Çocuklarına bakmaz, ev işlerine bakmaz, kocasına hizmet etmez. Sabahleyin kalkar gider, nereye gittiği belli değil. Akşam ne vakit geleceği belli değil. Süslenir püslenir.

Yahu bu süslenmek sana haram!

Sen başkasına ziynetlerini göstermekle değil göstermemekle vazifelisin. Olanı da daha böyle allayıp pullayıp göstermekle vazifeli değilsin. Aksine mevcut güzelliklerini göstermeden gidip gelmekle vazifelisin.

“Bu çarşaf, bu örtü, bu bol manto öcü gibi, kadınlara yakışmıyor.”

Hah tamam, bak demek ki onlar ne kadar güzelmiş.

Ehl-i dünya erkekler bu vaziyetten hoşlanmıyorlar. Oh tamam, demek ki tam yerine oturmuş, kıyafet güzel. Çünkü donjuanlar beğenmedi. Eğer beğenseydi o zaman İslâm’ın istediği şey olmamış olacaktı.

Ay ne kadar güzel giyinmiş! Ne kadar güzel tuvalet! Mâşaallah şu kadın endamlı! O kadının kıyafeti uygun değil, çünkü beğeniliyor. Çünkü İslâm’da kadının giyimi beğendirmemek esası ile mütenasıptir. Dışarıda kimse görmeyecek; örtülerini örtecek, ziynetlerini saklayacak, göstermeyecek İslâm’da kural böyledir. Tabi zamane kadınları süsleniyor, gösteriyor.

“Hanım! Gel bakalım, otur karşıma. Sen bu süslenmeyi kime yapıyorsun? Sen kiminle nikâhlısın? Sen kimin ailesisin? Sana başkasının beğenmesi mi lazım, benim beğenmem mi lazım?”

İslâm'da hanım, efendisine süslenir. Evin içinde süslenir, evin içinde giyinir, olabilir ama dışarıda örtüsünü örter, hiçbir tarafı görünmez. Yüzü, eli, ayakları hariç cümle âzasını bol bir şekilde altı görünmeyecek şekilde örtmesi lazım. O da oradan zulüm ediyor, böyle mazlumlar da var.

Bizim mahallede bir albay vardı, Allah selamet versin, melek gibi bir insandı, beş vakit camiye gelirdi. Karısı poker masasından kalkmaz. Koca albay; belinde tabancası var, omzunda rütbesi var, karısına diş geçiremezdi, söz geçiremezdi. Dinlemezdi.

Neden?

Medeni kanun var.

Medeni kanun kadınları şımartma kanunu mudur? Kadınları kocalarına isyan ettirme kanunu mudur? Evlerdeki aile düzenini yıkma kanununu mudur? Evdeki görevlerin yapılmasını sağlayan anarşi kanunu mudur? Öyle saçma şey mi olur?

Nikâh memuru nikâh kıyılırken ne diyor?

"Koca ailenin reisidir." diyor.

Nerede kaldı reislik?

Radyoyu açıyorsun, kadınlar saatinde; “Kocanızı dinlemeyiniz! Kocanız size şöyle yaparsa böyle yaparsa siz de ona böyle yapın.” diyor. Boks maçında bir tarafı tutuyorsun da öbür tarafa “vur kır” diye destek mi veriyorsun? Adam mı kışkırtıyorsun? Bu ne biçim iştir? O da bir çeşit zulüm oluyor.

Anlaşılan dini imanı zayıf kadınların yanında müslüman bir koca mazlum. Dini, imanı, insafı eksik bir koca yanında müslüman, mütedeyyin bir kadın mazlum. Çeşitli şekillerde zulümler olabilir. Kimsenin kimseye zulmetmemesi lazım çünkü zulmün zararı, zulmün cezası, âhirette zulümden dolayı kişinin başına gelecek şeyler çok fazla olacak, çok fena olacak. Allah onların yaptıklarını yanına koymayacak. Dünyada da koymaz, âhirette de koymaz.

Zalim yine bir zulme giriftâr olur âhir.

Elbette olur ev yıkanın hânesi vîran.

Sen birisinin evini, yuvasını yıkarsan bir zaman sonra döner dolaşır aynı hadise senin başına gelir, senin yuvan yıkılır. Sen birisine zulmedersen bir zaman sonra bakarsın sen

aynı zulme uğramışsın veyahut başına bir bela gelmiş, bir ceza gelmiş.

O bakımdan zulümden kaçınması lazım. İşte Efendimiz cehennemde elleri kamçılı, insanlara vuran böyle bir kısım insanlar görmüş.

Firavun kendisine mezar yaptırmış; 30 yılda veya 50 yılda. 30 km mesafeden kamyon gibi araba gibi taşları getirip getirip kesme taşlarla 150 metre yüksekliğinde piramit yapmış. 150 metre demek 50 katlı bina demek, belki 50 kattan fazla bina demek.

Türkiye’de 50 katlı bina yok. İşte Ankara’da Kızılay meydanında 19-20 katlı bir bina var, gökdelen deniliyor. O kadar taşı yığa yığa 150 metre piramit yapıyor. Keops adlı Firavun’un piramidi 150 metre iken asırlar boyunca rüzgâr ese ese, törpüleye törpüleye üst tarafını aşındırmış; 147 metre kalmış veya 7 metresi kopmuş da 143 metre kalmış ama aslı 150 metre.

İstanbul’da Beyazıt kulesini bilenler onu gözlerinin önüne getirsinler, Beyazıt kulesinin yüksekliği 80 veyahut 65 metredir. Artık ora-

dan kıyas etsinler ki zalim Firavun'un pira-
midinin ne kadar yüksek olduğunu.

Bunu nasıl yapmışlar?

Kızıl deniz kenarındaki taş ocağından, 30
km. mesafeden taşları çekmek için -o zaman
kamyon yok bir şey yok- esirleri kullanmışlar.
Onları üst üste koymak için kim bilir ne kadar
esir çalıştırmışlar. Sonra orası öyle sıcak bir
ülke ki insana "ayakta dur" desen durmaya
mecali olmaz. Sıcaktan her taraf cayır cayır
yanıyor, orada o insanları çalıştırmışlar. "Bir
zalim Firavun öldükten sonra uzatılacak, ya-
tacak." diye 150 metre boyunda bir mezar
yapmışlar.

Nasıl yapmışlar?

Bekçiler ellerinde kamçılarla zincirlere
bağlı esirlere taş taşıtmışlar. Öküzler gibi
sırtlarında çekmişler, kaydırmışlar, üst üste
koymuşlar, kaldıraçlarla çeke çeke piramidi
yapmışlar.

Kamçı neyin sembolü oluyor?

Zulmün sembolü oluyor, insanların sırtı-
na şak şak iniyor. Zavallı ne yapsın? Yapama-
yacak ama kamçının acısından, sırtına bir

şaklayıp da sırtı kabardığı zaman mecburen yapıyor. Esir olarak yakalamışlar, gemilerin alt tarafındaki küreklerin başına oturtmuşlar, forsa yapmışlar, başlarında kamçılı bir herif; ona bir şaklatıyor buna bir şaklatıyor, geminin kürekleri çalışıyor. O zaman motor yok, gemi bu şekilde hareket ediyor. İşte böyle zulümler olmuş.

Bu insanoğlu “Bu benim hemcinsimdir, bu da Hz. Âdem’den kardeşimdir.” deyip de acımamış, birbirini yemiş. Kurtlardan daha beter bir şekilde insanoğlu insanoğluna zulmetmiş; malını almış, canını yakmış, kanını dökmüş. Böyle gelmiş, böyle gidiyor.

Ama âhirette hesabı ağır! Bu dünya, imtihan dünyasıdır. Âhirette mazlumlara nice nice nimetlere erecekler. Belki bir köle âhirette en yüksek dereceye çıkacak, o köleye ezâ cefâ eden bir hükümdar onun tırnağının ucu, ayağının tozu olmak için yalvaracak, cehennemde ne kadar azap görecek.

İnsanlar azabı bu dünyadan göremedikleri için, akılları az olup da idrak edemedikleri için bu işe aldırıyorlar, zulme devam ediyorlar. “Ben bu dünyada keyfime bakayım.”

diyorlar, âhiretteki tehlikeler onlara çok tesir etmiyor.

Rabbimiz bizi zalim olmaktan korusun. Evimizde çoluk çocuğumuza, dışarıda çevremize, komşumuza zulmetmeyelim. Mazlum olmaktan da korusun, zulme uğramaktan da korusun. Zulme uğramak da zor, zalim olmak da fena! İkisinin de âkıbeti kötü ama mazlum oldu mu hiç olmazsa âhirette hakkını alır ama zalim olmak mazlum olmaktan daha da fena dır.

O bakımdan Rabbimiz bizi ne zalim etsin ne de bir zalimin karşısında onun zebûnu olup da, onun zulmüne uğrayıp da inim inim inlet sin. Rabbimiz bizi âfiyette eylesin, huzurda saadette eylesin, zalimin pençesine düşürmesin, kimsenin önünde hor zelil eylesin.

Etrafımızdaki insanlara, yönetimimizdeki kimselere de zulmetmemeyi, adaletli olmayı, hakkaniyetli olmayı; çocuklarımıza eşit muamele yapmayı, hanımlarımıza ev yönetiminde aile reisliğimizi hikmetle, ibretli ve güzel bir tarzda yapmayı nasip eylesin. “Onlar bizim hayat arkadaşlarımız.” diye haklarına riayet etmeyi, onların âhiretlerini korumayı, yanlış

yollara gitmelerini engellemeyi bizlere nasip eylesin.

Öyle katı kalpli adamlar duyuyoruz ki karısı müslüman aileden ama adam karısını zorluyor; “Süsleneceksin, bu mantoyu çıkaracaksın, şu kıyafetleri giyeceksin, takacaksın, takıştıracaksın. Arkadaşlardan utanıyorum; koluma gireceksin, beraber gideceğiz, dans edeceğiz.” diyor. Böyleleri de var, karısını böyle zorlayanlar da var. Bu da bir başka türlü zulüm.

Veyahut aldırıyor, bırakıyor; “Serbesttir. Her koyun kendi bacağından asılacak, ne yaparsa yapsın.” diyor. meşrebi dairesi müsait, geniş, karısı ne yaparsa yapsın aldırıyor. Bu da böyle değildir.

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ

er-Ricâlü kavvâmüne ale'n-nisâ.”²

İslâm'da ailenin reisi erkektir. Kadının günah işlemesine de mâni olmakla vazifelidir. Kadınların, kızların, kendi emrindeki çocukla-

---

² 4/Nisâ, 34. “Erkekler, (yeteneği oldukça ailede genel sorumlu olarak) kadınlar üzerine ‘yönetici ve koruyucu’ durlar.”

rın günaha düşmemesini, Allah'a âsî olmamasını sağlamak da vazifesidir.

“Ben serbest bıraktım, hürriyet var.”

Hayır hürriyet yok; eğitim var, terbiye var, senin otoriten var. Günah yapmaya, suç işlemeye “hürriyet” demezler. Zaten bu mânada hürriyet hiçbir yerde yoktur; Türkiye’de de yoktur, Amerika’da da yoktur, Avrupa’da da yoktur.

Suç işlemeye hürriyet hiçbir yerde olmaz. İnsanın ensesinde biterler, elektrikli sandalyeye götürürler, zehirli gaz odasına alırlar. Amerika’da da öyle, her yerde de öyle.

“İdam cezası kaldırılınsın.”

Hiçbir yerde kaldırılmıyor. Belki kaldırılan yerler vardır ama neticede öyle veya böyle zalimlerin canına okunuyor.

Allah bizi zalim de etmesin mazlum da etmesin. Adaletli, hakkaniyetli, görevlerini güzel yapan, maiyeti emri altındakileri ezmeyenlerden, olgun kimselerden eylesin.

Efendimiz’in gördüğü bir zümre bu. Zalimler güruhu. Bir de kadınlar güruhu görmüş.

c. Giyinik ıplak Kadınlar

Ve nisâün. Bazı kadınlar görmüş, onlar da cehennemde azap görüyor. Bir kısmı ellerinde kamçıyla insanları dövdüğü, vurduğu, can yaktığı için ceza görüyor ötekiler de bir takım kadınlar.

Bakın sıfatları ne kadar önemli!

Kâsiyâtün âriyâtün. “Giyinmişler ama çıplaklar.”

Allah Allah!

Kâsiyât, “üzerine kisve giymiş” demek.

Nasıl bir kisve giymiş?

Takmış, takıştırmış, süslenmiş, çıkmış. Kimisi omzunu açıyor beline kadar, kimisi göğsünü açıyor karnına kadar, gerdanlığı takıyor, saçlarını berberde yaptırmış, etekleri yerlerde sürünüyor. Tam Peygamber Efendimiz’in anlattığı tarzda, cehennemlik. Arkasından etekleri sürünerek gidiyor, yanında kocası.

Bunlar nereye gidiyor böyle?

Bu gece filanca yerde düğün var, eğlence var; filanca şarkıcı da, filanca türkücü de,

dansöz de gelecek. Dansöz masanın üstüne çıkıyor, meşhur adam orada oturmuş, hürmetten onun yanına geliyor. Makamına hürmet ederek onun karşısında göbek atıyor.

Allah ıslah eylesin, Allah akıl fikir versin. İnsanın günah olan yere hiç gitmemesi lazım.

Kadın giyinmiş, *kâsiyatün* giyinmiş ama ne giyinmiş? Takmış takıştırmış. Keşke giyinmez olsaydı. Böyle giyinmekten dolayı da ayrıca günaha giriyor. Ziyetlerini takıp takıştırmaması veyahut yırtmacı -şuradan şuraya kadar açık, bir adım attığı zaman plajdaki kıyafet gibi her tarafı görülüyor, güya uzun.-

Madem burasını böyle açık yapacaktın niye bunu böyle uzun yaptın?

Yok, bu daha tahrik edici veyahut işte bu gece tuvaletlerinin modası böyle uzun olur da ondan. Moda kısa olsa yukarıya çeker. Bir ara kısa modası çıktı. Hiç unutmuyorum, Ankara'da mini etek modası çıktı, etek dizden bir karış yukarısında. Ankara'nın soğuğu da soğuk mu soğuk; eksi 30 derece, eksi 40 derece.

Aptalın dizleri soğuktan patlıcan gibi morarıyor, kısa etek moda olduğu için onu giy-

miş. Bu soğukta insanın yün çoraplarını giyip çekmesi lazım, sarılması sarmalanması lazım.

Niye böyle yapıyorsun?

Moda! Moda bunları öldürse ölürken “moda” diye diye ölecekler.

Bu kış gününde böyle kısa giyilir mi?

Bu yaz gittiğim ülkelerde aksini de gördüm. Yaz gününde dizinden yukarıya çizme giymiş. Ben normal pabuçla bile ayaklarım terliyor, “arabayı kullanırken sıcak olmasın” diye şöyle bir yazlık havadar terlik giyiyorum, bu çizme giymiş.

Neden?

Moda.

Başınıza çalınınsın! Moda “delilik” demekse o zaman sözümüz yok.

Bu kadınlar giyinmişler ama giyinmez olsalardı.

O giyinme nasıl bir giyinme?

Ziynetleri takmışlar takıştırmışlar veyahut orası açık burası açık giyinmişler.

Âriyâtün. “Giyinmişler ama çıplaklar.”

Nasıl çıplak?

Elbisesinin orası burası açık olduğu için çıplak demek olabilir veyahut da “takvâdan, namustan, utanç duygusundan âri” demek. “Giyinmişler ama ne utanmaları var ne arlanmaları var ne takvâları var; ar damarları çatlamış.” demek olabilir.

Mâilâtün mümîlâtün.

Mail “meyledici” demek. Doğru yoldan batıla meyletmişler.

“Bu yapının dümdüz durması lazımdı, niye böyle eğildi? Çekilin kenara, devrilecek bu, yamuldu.”

Mâilâtün. “Yamuk, eğilmiş.” Hak yolda değiller, batıla meyletmişler. Veyahut kendileri günaha meyletmişler. Allah yoluna değil de günah yoluna meyletmişler.

Mümîlâtün. “Başkalarını da meylettirmişler.”

Bak ne güzel söylüyor. Peygamber Efendimiz’in bunlara yakıştırdığı, eklediği sıfatlar ne güzel. Kendileri yamuk, eğri, başkalarını da eğriyorlar. Gerçekten de öyledir. Bir kötünün dokuz mahalleye zararı vardır. Bir

tanesi kötü çıktı mı bir mahallenin canına okur. Herkes dönüp dönüp bakıyor; bakan da günaha giriyor baktıran da günaha giriyor. Peygamber Efendimiz bunları cehennemde görmüş

Şimdi bizim bu devirde var mı?

Eskiden olsaydı...

Şimdi düşünüyorum; müslüman ülkelerde Peygamber Efendimiz'in zamanına yakın zamanlarda kadınlar çarşafı, peçeli; çarşıya çıkmazlar, pazara çıkmazlar, evlerinin duvarları yüksek. Bu hadisi duydukları, okudukları zaman;

“Peygamber Efendimiz böyle buyurmuş ama kim bilir muradı nedir? Bizim zamanımızda yok ama Resûlullah Efendimiz'in ne murad ettiğini Allah bilir.” derlerdi.

Biz şimdi bunları şıp diye anlıyoruz. Sanki filanca gazetenin fotoğrafını bize tarif ediyor gibi.

Mâilâtün mûmilâtün. “Kendileri yamuk, meyletmiş, eğrilmiş, devrilecek; ötekileri de haktan meylettirmişler, yamultmuşlar, eğmişler. Kendileri yanlış yolda, etrafına da

zararı oluyor, onları da yanlış yola çekiyorlar. Başkalarının dikkatlerini, heyecanlarını üzerlerinde toplamaya çalışıyorlar.”

Bakın bir sıfat daha. Ne kadar enteresan.

Ruûsühünne ke-esnime'ti'l-buhti'l-mâileti. Bu cehennem odunu kadınların kafaları sanki deve hörgücü gibi. Bunu eskiler gene anlamazdı. Biz ne güzel anlıyoruz. Berbere gidiyorlar. Çeşitli katılaştırıcı şampuanları fıs fıs fıs fıs saçlara [sıkıyorlar]. Berber tarağı şöyle şöyle şöyle yapıp... Bakıyorsun kadının kafası bu kadar olmuş. Saç kabarmış.

Kafası olmuş, ne gibi diyor Peygamber Efendimiz?

Deve hörgücü gibi. Devenin hörgücü arkada böyle yapmıştır ya. Kadının kafası bu kadar değil tabi.

Ya bu kadar kafa nereden geldi?

Bu kadın berbere gitti berber bunun kafasının saçlarını çeşitli özel taraklarıyla, fıs-

fıslarıyla, spreleriyle, derken kafa oldu deve hörgücü gibi.

Bak nasıl anlatıyor Peygamber Efendimiz. Giyinmişler ama çıplaklar. Kendileri yamulmuşlar meyletmişler başkalarını yamultup meylettiriyorlar. Kafaları sanki deve hörgücü gibi.

Ne zamanı anlatıyor Peygamber Efendimiz?

Sanki bizim zamanımızı anlatıyor. Sanki bu zamane kadınlarını anlatıyor gibi.

Bundan çıkan ders nedir?

Bizim kadınlarımız diyecek ki;

“Estağfirullah Estağfirullah, iyi ki bu hadisi Hocamız bize anlattı, iyi ki bu hadisi şerifi duyduk. Aman bundan sonra böyle şeylere meyletmeyelim. Aman giyimimizde kuşamımızda, ziynetimizde, süsümüzde şeriatin bize gösterdiği çizginin öbür tarafına taşmayalım.

Azgınlık taşkınlık yapmayalım. Aman saçlarımızı şöyle yapalım...” diye ibret almaktır.

Muhterem kardeşlerim!

Sanat Tarihi dersi okuduk. Hatta İlim ve Sanat Mecmuası diye mecmua çıkartıyoruz. Çeşitli sanat ekolleri hakkında bilgimiz var. Sizin de bilginiz vardır. Siz de görmüşsünüzdür, bilmişsinizdir. Bir kadının vallahi ve billahi ve tallahi süslendiği zaman güzelliği azalıyor. Vallahi azalıyor. Bir kadının gözünü boyadığı zaman erkekler yanında kredisi, derecesi düşüyor. Hanımlar bunu bilsin. Yanağını boyadığı zaman vallahi kıymeti azalıyor. Vallahi billahi azalıyor. Dudağını boyadığı zaman vallahi billahi tallahi kıymeti düşüyor. En güzel kıyafet sadelik. En güzel başörtüsü namaz başörtüsü. Küçücükken annesi şakacıktan; işte namaz kılmasını bilmez, bebek ama bir beyaz başörtü örtüyor, şöyle bir bakıyorsun omuzları kapanmış, başı güzelce örtülmüş. Kanatsız bir melek gibi oluyor. Bayılıyor güzelliğine. Bazı şeylerin arkasında, otobüslerin arkasında böyle Kur'an okuyan kız resimleri koymuşlar. Güzeli başörtülü.

Daha güzel oluyor. Yani başörtüsü ziynettir. Vallahi ve billahi uzun etek kısa etekten güzel. Yeminle söylüyorum yani içimden söylüyorum, inanarak söylüyorum. Siz de katılırsınız buna. Bu kadınlar bu Avrupalılar'a kanmasınlar. Bu dinsizlere. Çünkü onları da şeytan kandırıyor. Onlar şeytanın askerleri. Avrupalılar, Amerikalılar, Ruslar, Bulgarlar, bilmem hangi gavur. Gavur olduktan sonra el küfrü milletün vahidetün. Küfrün hepsi aynı sınıftır. Fark etmez bizim için. Bir mü'min var kafir var.

Kafirlerin hepsinin esası aslı fikri nerededir?

Akılları hepsi belden aşağıda. Onların burunlarının ucunu görececek bir gözleri yoktur, basiretleri yoktur. Onların hepsi şeytanın talebesidir, askeridir. Şeytan onların kumandanıdır. Sabahleyin onların hepsini bir tarafa sevkeder akşama kadar her birisi bir şeytanlık yapar, öyle döner. Ve bizim müslümanlara onlara uymak yakışmaz.

Biz neye uyacağız?

Biz Allahın yoluna uyacağız. Boyanmakta bir fayda yoktur. Güzel olmaz. Açılmakta bir fayda yoktur, güzel olmaz. Kokulanmakta bir fayda yoktur, güzel olmaz. Kısa giymekte bir fayda yoktur, güzel olmaz. Olmuyor.

Ya yanlış söylüyorsan hocam?

Tamam. Ben sana müşahhas elle tuttuğumuz istatistik rakamı vereceğim. Kapalı kızlar daha çabuk evleniyor. Açıklar bekle bakalım bekle; kısmeti gelsin de, birisi istesin de evlensin. Etrafınıza bakın. En açıklar en sona kalıyor.

Neden?

Hayrı bereketi gidiyor. Düşünüyor ki: “Ben kendim yaptım, zevk yaptım, kaş oynattım, göz oynattım, işaret ettim ama benim evleneceğim kadın namuslu olsun.” diyor.

“Benim ocuğumu yetiştirecek kadın namuslu olsun.” diyor.

Sanmayın siz o erkeklerin laf atmasına; aldanmayın ey zamane kadınları.

Onlar hem laf atarlar hem değer vermezler. Kıymet vermezler. Ben hatırlıyorum bizim küçük olduğumuz ilk okula, ortaokula gittiğimiz yerde, İstanbul'un efelerinin, kabadayılarının, burma bıyıklılarının, eli silahlı adamlarının olduğu yerde o külhanbeyler, namuslu bir kız geçerken birisi bir yan bakacak, bir laf atacak olsa canına okurdu o laf atanın. "O namuslu, ona dokunmayın." derlerdi. Saygı duyarlardı. Başörtülü bir kız mahallede evine giderken en büyük saygıyı duyardı. Boyalı bir kız, açık saçık bir kız uzaktan göründü mü millet gülmeye başladılar. Dalga geçmeye başladılar. Alay etmeye başladılar. Kadınlar bunu bilmez. Ama erkekler bilirler. Bir kızın açılması, saçılması rağbetini arttırmaz, kısmetini keser ve derecesini düşürür, güzelliğini perişan eder, mahveder. Hiçbir işe yaramaz hale gelir.

d. Avrupalıları Taklit Etmemek

O bakımdan biz müslümanlar Avrupalıların'a benzemeyeceğiz. Biz müslümanlar şeytanın emrini tutmayacağız. Biz müslümanlar

Kur'ân-ı Kerîm'in buyruğuna uyacağız, Resûlullah'ın sünnetine uyacağız. O yolda gideceğiz, o şekilde hareket edeceğiz. Allah bizim hanımlarımıza akıl fikir versin. Bizim hanımlarımızın yöneticisi olan beylerimize de akıl fikir versin. Plajlar dolu. İstanbul, Yeşilköy, Florya, Selimpaşa, Kumburgaz, Tekirdağ, Erdek, Kuşadası, Bodrum, Marmaris, Antalya, Mersin. Her taraf karınca düğünü gibi kıyı kıyı kıvır kıvır çıplak insan dolu.

Bunlar nereden geldi? Rusya'dan mı geldi? Fezadan mı geldi? Merihten mi geldi? Kim bunlar?

Bunlar bu memleketin, yüzde 99'u müslüman olan Türkiye'nin o eski Fatihleri olan şehitlerin gazilerin torunları.

Ne oldu şimdi bu torunlara?

Bunlara bir hastalık geldi köklerine kıran geldi. Hepsi kırıldı, döküldü. Bizim asmaya bir hastalık geldi üzümlerin tanelerinin hepsi yere döküldü. Karardı. Olgunlaşmadan döküldü. Bizim ahaliye de böyle oldu. Hepsi deniz

kenarlarında sapır sapır. Ne yenilirler ne yutulurlar. Ne işe yararlar. Ne tohum olarak işe yararlar ne gıda olarak işe yararlar. Zehirlendiler mahvoldular. Denizin kenarında denizin üstüne yatsa kulaç atmaya kalksa öbür tarafta bir başkası var. Kulaç atacak yer yok ki. Kaynıyor kalabalık.

Ne oluyor?

Tuzlanıp çıkıyorlar. Tuzlanıp çıkıyorlar. Maksat tuzlanmakta değil. Şeytan onları kandırıyor. Günaha girmek. Asıl maksat günaha girmek oluyor. Ve o günaha da dizlerinden yukarıya, bellerinden yukarıya, boyunlarından yukarıya batıyorlar günaha. Ondan sonra ne kalp kalıyor ne insaf kalıyor ne vicdan kalıyor ne din kalıyor ne iman kalıyor. Bakıyor-sun esmerleşmiş nuru gitmiş, edebi gitmiş, ahlâkı gitmiş. Ondan sonra bozulmuş kız, şımarıklaşmış oğlan, serkeşleşmiş. Kadın yüz-süzleşmiş. Adam hissizleşmiş. Böyle bir durum oluyor.

Allah müslümanları doğru yola lütfuyla keremiyle çeksın. Bu yanlışlıklardan korusun.

Demek ki Efendimiz'in cehennemde gördüğü grubun bir tanesi de giyinmiş ama çıplak yan yatmış meyletmış ve başkalarını meylettirmiş başları deve hörgücü gibi kocaman.

Ke-esnimeti'l-buhti'l-mâileti. "Develerin hörgüçlerinin yamukları gibi, yamuk deve hörgücü gibi."

Deve hörgücü dik olacak tabii. Bunların kafaları arkaya doğru yamuk olduğundan o da yamuk böyle arkaya doğru yatmış kadınların kafası kavunu gibi. Arkaya doğru yatmış durumda. Öyle anlatıyor.

Ne diyor onlar hakkında?

Onları gördüm diyor Efendimiz maneviyat aleminde gözünden perde kaldırılınca görmüş.

Lâ yedhulne'l-cennete. "Bunlar cennete asla girmeyecekler."

Ve lâ yecibne riyhahâ. "Cennetin kokusunu bile koklayamayacaklar." *Ve inne riyhahâ le-yücedü min mesîleti kezâ ve kezâ.*

“Halbuki cennetin kokusu Şu kadar mesafeden duyulmaya başlar. Daha cennete gelmedin, cennete doğru gidiyorsun cennetin surları daha uzakta. Şu kadar uzak mesafeden cennetin kokusu duyulur. Bu kadınlar cennetin kokusunu bile duyamayacak. Girmek değil, yanına yanaŐmak değil, kokusunun geldiği yere kadar bile gidemeyecekler, çok uzakta kalacaklar.”

Başka bir hadîs-i Őer ften biliyoruz ki “Cennetin kokusu 500 yıllık mesafeden duyulurmuŐ.” İnsan 500 yıl seyahat edecek, gidecek; o kadar uzak mesafeden cennetin güzel kokusu burcu burcu kokmaya baŐlarmıŐ. Bunlar bu kokuyu bile duyamayacak.

Onun için bilerek bilmeyerek yaptığımız cümle günahlarımız için Rabbimiz’den c n u gönülden af isteyelim, mağfiret isteyelim:

“Demek ki ben ömrü yanlış geirmiŐim, demek ki hayatta yanlış istikamet tutturmuŐum. ‘Herkes böyle yapıyor.’ diye ben bu işleri doğru sayıyordum, modernlik sanıyordum. ‘Bizim mahalledeki bütün zengin hanımefendiler, kibarlar böyle yapıyor.’ diye, bizim kızlar da onlara heves ediyorlardı, de-

mek ki onların yolu hiç de doğru değilmiş, sonu hiç de iyi değilmiş. Tevbe yâ Rabbi! Estagfirullah yâ Rabbi! Bir zaman için onları beğendiğim için bile sana tevbeler olsun yâ Rabbi! Affet yâ Rabbi!" deyip dinimize dönelim. Dinimizin aslına, esasına dönelim.

Bizim örtülülüğümüz güzeldir, bizim ailemiz güzeldir, bizim karşılıklı saygımız güzeldir. Bizim birbirimize merhametimiz, sevgimiz güzeldir, bizim yemek yiyişimiz güzeldir, yatmamız güzeldir, düğünümüz güzeldir. Her şeyimiz güzeldir.

Ol mâhîler ki derya içredir deryayı bilmezler

dediği gibi şairin, biz ne nimetler içindeyiz, Allah'ın nice lütufları içindeyiz de farkında değiliz. Allah bize, bahşetmiş olduğu nimetlerin büyüklüğünü görüp anlayıp sezip onun şükründe olmayı nasip eylesin.

Şimdi ben sizin -Allah'ın nasip ettiği- çok yer gezmiş bir kardeşinizim. Coğrafya kitaplarında okuduğumuz çok yerleri gezdim. Nasip oldu Avustralya'ya gittim, nasip oldu Amerika'ya gittim, nasip oldu Kanada'ya gittim, nasip oldu Fransa'ya gittim, nasip oldu

İsveç'e gittim, nasip oldu İsviçre'ye gittim, Almanya'ya gittim, Avusturya'ya gittim. Uzakdoğu ülkelerini gördüm, Ortadoğu ülkelerinin hemen hepsini gördüm. İslâm'dan güzel yol yok! İslâm'ın örfünden, âdetinden, yolundan güzel hayat tarzı yok.

Herkes pişman, öteki diyarlardaki insanların hepsi mutsuz. Bana bunu Amerika'da çok söylediler:

“Bu Amerikan halkı bir arayış içinde, bir iman arayışı içinde; tatminsiz, mâneviyatsız, mâneviyat bekliyor.”

Onların uzaya füze fırlatmaları, alet edevat yapmaları, uçak yapmaları, silah yapmaları bir hünerdir tabi, tebrik ederiz. Güzel çalışmışlar, akıllarını kullanmışlar ama tek taraflı kullanmışlar. Dinleri; kendilerinin mâneviyatlarını besleyecek, kalplerini tatmin edecek güçte değil, imanları yetersiz. Öbür tarafları iyi ama beri tarafları rezil. Rezilliğinden bir tek şey söyleyeyim size, anlayın.

İsveç'te tahsil gören, burada bir takım fabrikalarda devletin yüksek müdürlüklerini, genel müdür yardımcılıklarını yapmış olan çok kıymetli bir kardeşimiz anlattı. İsveç'te

tanışmış olduğu bir kaptan, kendisine evinin anahtarını veriyor.

“Al” diyor, “Bu evimin anahtarı.”

“Ne olacak, niye veriyorsun? diyor.

“Ben gemiyle üç-beş aylık bir sefere gidiyorum, hanımım yalnızlık çekmesin.” diyor.

Muhterem kardeşlerim!

Bu adamlar ölmüştür, kokmuştur bu adamlar, bu adamların beğenilecek tarafı yoktur. Bu adamların ülkelerinde cinsî cinayetler başka ülkelere göre çok daha fazla oluyor.

Bilim namına konuşan bir takım zır zop, zıdır, dinsiz, imansız, alçak, ilmi eksik, kafası yamuk insanlar vardır; “İnsan cinsel yönden tatmin olunca günahlardan uzak durur.” derler. Zır zop! Sen git de İsveç’i incele bakalım. Git bir de Emniyet Genel Müdürü’nün derdini bir dinle. Nasıl şikâyet ediyor? Bak orada her şey serbest. Hafif bir güneş çıktı mı İsveç’te bütün kadınlar üryan, güneşte. Mayo da yok; güneşlenecekler. Ama cinsel suçların en yüksek miktarda olduğu ülke, İsveç.

Bütün sosyal haklar verilmiş; adam çalışmasa bile şu kadar para alıyor. Şu kadar para alıyor ama -benim arkadaşımın babası diyor- arabayı apartmanın garajına saklıyorlar. Özel anahtarla açılıyor, oraya bırakıyorlar. Garajda her dairenin arabasını koyması için bir yer var. O garaj kapılı, kilitli olduğu halde o dairenin arabasını koymaya mahsus yere de tel örgü yapmışlar.

Neden böyle?

“Çalıyorlar.” diyor.

Bizim arkadaşımız tuttu, arabayı geri geri getirdi; arkası duvara, yüzü öne gelecek şekilde park etti. Ondan sonra tel örgünün kapısını kapattı. Babası;

“Evladım niye böyle koydun?” diyor. “Şimdi bunun yüzünü, farlarını demirle kırarlar.” diyor.

“Bunları kim yapıyor?” diyorum?

“İsveçliler kendileri yapıyor.” diyor.

Bu adamların paraları var pulları var, hastalandıkları zaman bedava doktor var, tahsil görmek isterlerse her türlü imkân var, her türlü yardım müessesesi var.

Bu günahları, bu suçları niye işliyorlar?

Mâneviyatları olmadığından.

Bu misalleri bizim aptal zır zopların önüne sunarız. Gitsinler biraz İsveç'i incelesinler de bakalım insan bu gibi şeyleri yaptığı zaman tatmin mi oluyormuş yoksa deliliği daha mı artırıyormuş; anlasınlar.

Eskilerin bir sözü var, çok hoşuma gider, tekerleme gibi. Bizim memlekette kullanırlar:

“Uyku kırk kantar”

Yani çok ağır. Bir uyudu mu dalar gider, ezanı duymaz, kaçlarda kalkar.

“Uyku kırk kantar, uyudukça uyudukça artar.”

Şu kadar uyudum artık tamam kalkıp da rahat rahat çalışsam ya!

Hayır bir öbür tarafa gerinir bir bu tarafa gerinir.

Neden?

Çok uyuduğu için uykusu daha da arttı.

Günahlar da böyle; günaha bir daldı mı yaptıkça zııırlığı artıyor. Artık ele avuca sığmaz, her birisi âsî fertler oluyor. Dünyanın sosyal hakları en ileri ülkesi olduğu halde İsveç'in hâline hayret ettim.

Almanya'nın hâlini biliyorsunuz. O punkçu denilen tipler saçlarının yarısını tıraş ettirip yarısını horoz ibiği gibi kabarttırıyorlar. Ondan sonra bazı yerlerini kırmızıya boyuyorlar.

Bunlar Kızılderili midir, yamyam mıdır, canavar mıdır?

Hakikaten canavarlıkları da var. İnsanı yalnız gördükleri zaman da saldırıyorlar. Bunlar insanlık dışı şeyler.

Neden oluyor?

Mâneviyat olmadığından.

Bizim mâneviyatımız nedir?

Açın tarih kitaplarını, mesela *Dede Korkut Hikâyelerini* açın. *Dede Korkut Hikâyeleri*'nde evladın ana babasına davranış tarzını, hitap tarzını bir inceleyin. Hanımın beye, beyin hanıma hitabına bir bakın. Evladın babasına saygısına, babanın evladına sevgisine

bakın. O ahlâkın ihtişamını görürsünüz; niha-
yet bir halk hikâyesidir.

İslâm'ın ta kendisi olan asıl hadislere ba-
karsanız, âyetlere bakarsanız orada her türlü
güzelliği görürsünüz. Müslümanın asaletini,
tok gözlülüğünü görürsünüz; nâmahreme
bakmaz, gözü öndedir, komşusuna iyilik eder,
dindardır, günahattan kaçınır, aile efradını ko-
rur, iyilikseverdir, malını hak yolda sarf eder,
helalden kazanır.

Bizim arkadaş Medine'de bir dilenciği
görmüş, para vermek istemiş. Zenci, ihtiyar,
yolun kenarına iki büklüm oturmuş. Acımış
tabi. Zekâtından, sadakasından çıkarıp ver-
mek istiyor.

“Sağ ol, Allah kabul etsin! Ben bugün
bana yetecek kadar para aldım, başka bir
arkadaşıma ver.” diyor.

Ey kurban olduğum Medine'nin fukarâsı-
nın ahlâkına bak!

Buradakiler; “Bunu da al, yarın da ya-
nında bulunsun. Fazlasını bankaya yatırırısın.”
der

İnsanın ahlâkı İslâm'a dönünce, ahlâkının kaynağı İslâm olunca tadına doyum olmuyor. Fukarâsı bir güzel oluyor, zengini bir başka güzel oluyor; genci bir güzel oluyor, ihtiyarı bir başka güzel oluyor; erkeği bir başka asil oluyor, kadını başka bir türlü asil oluyor.

Bizim analar, evlatlarını harbe gönderirken;

“Evladım! Hadi bakalım, Allah selamet versin! Ben seni bugünler için yetiştirdim, gider de şehit olursan bir şehit anası olurum.” diye gönderiyorlar.

Bizim ahlâkımız bu. Biz bu güzel ahlâkı bırakıp da bu şeytanın avânesinin, talebesinin, ordusunun yoluna mı uyacağız. Uyarsa ne olur?

Uyarsa cennetin 500 yıllık mesafe ileriye kadar yayılan kokusunu bile duyamaz.

Sakallı birisi geldi, bana dert yandı.

“Hocam! Benim kaynanam, kaynatam karımı evden aldılar.” dedi.

Kız evlendi mi kocasının; kocasının emrine uyacak, babasının anasının emrine uymayacak.

“Almaya gittim, kaynanam beni taşla so-
payla kovaladı.” diyor.

Kaynanasının bir akrabası varmış; içki
içermiş, bilmem hangi partiye rey verirmiş,
namazla niyazla ilgisi yokmuş ama kaynanası;

“O senden daha iyi. Senin sakalın var
ama kötüsün.” diyormuş.

Halbuki çocuk pırlanta gibi, tertemiz,
saygılı. Kızı almışlar, vermiyorlar. Hakları
yok, kız da günaha giriyor.

Bazı kadınlar kendiliğinden kocasından
ayrılmayı temenni ediyor.

Ankara’dan tanıdığımız bazı kimseler
var, karısı “Ben istemiyorum, boşanacağım.”
diyormuş.

Niye boşanacaksın?

Adam beş vakit namazında. “İstemiyorum,
boşanacağım.” Hadîs-i şerîfi yazdım,
gönderdim:

“Bir kadın kendi arzusuyla kocasından
ayrılmaya kalkarsa cennete giremez ve cen-
netin kokusunu duyamaz. Halbuki cennetin
kokusu 500 yıllık mesafeden duyulur.”

Şimdi ahlâk böyle. Her şey tersine dönmüş olduğu için saçma sapan, yalan yanlış işler oluyor. İki tarafın da kusurları olabiliyor. Allah herkese kendi rızasının yollarını göster-sin, İslâm'ın yoluna dönmeye muvaffak eylesin.

Diğer hadîs-i şerîf:

صَوْتَانِ مَلْعُونَانِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مِزْمَارٌ عِنْدَ
نِعْمَةٍ وَرَنَةٌ عِنْدَ مُصِيبَةٍ

*Savtâni mel'ûnâni fi'd-dünyâ ve'l-âhireti nizmârun inde ni'metin ve zennetün inde musîbetin.*³

Enes *radıyallahu anh*'ten rivayet edilmiş;

“İki çeşit ses vardır ki bu sesler dünyada da âhirette de mel'undur; Allah'ın lanetine uğramıştır, meleklerin lanetine uğramıştır, lanetlidir.”

---

³ Bezzâr, *Müsned*, XIV, 62, r. 7513; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, III, 13, r. 4017; Münâvî, *Feyzü'l-kadîr*, IV, 210, r. 5050; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XV, 219, 222, r. 40661, 40672; Gümüşhânevî, *Râmûz*, II, 308. Bk. İbn Ebi'd-dünya, “*Zemmü'l-melâhî*”, s. 60, r. 63; Deylemî, *el-Firdevs*, II, 400, r. 3778; Makdisî, *el-Muhtâre*, VI, 186, 188-9, r. 2200-1.

Mizmârun inde ni'metin. “Nimetli, hoş, neşeli bir zamanda çalgı sesi.”

Birincisi bu.

Ve zennetün inde musibetin. “Bir musibet, bir ölüm, bir bela geldiği zaman feryat figan, ağıt.”

İkincisi de bu. İkisi de mel'undur.

Muhterem kardeşlerim!

İnsanoğlu etrafındaki nimetlere nereden sahip oluyor?

Allah'tan. Allah veriyor.

Bizim sağlığımız, hayatımız nereden?

Allah'tan.

Bize hayatı kim veriyor, bizi kim yaşıtıyor?

Biz kendi kendimizi yaşatacak olsaydık sevdiğimiz insanları tedavi ettirir, kurtarırdık, doktorlar yaşatmaya güç yetirmiş olsalardı hastaların hepsi iyi olurdu.

Ne hayat elimizde ne başka bir şey. Çocuğu olmayan çocuk sahibi olamıyor, çocuğu yaşasın isteyen ölecek olduktan sonra engel-

leyemiyor, uzun ömürlü olmak isteyen buna güç yetiremiyor. Elimizde bir şey yok. Hayatı veren Allah; gözü, kulağı, aklı, sıhhati, kalbi, nimetleri veren Allah. Bunları da herkese vermiyor.

Mesela bir insana sıhhat vermiş; göz, kulak, dil, akıl, iman vermiş; ne güzel! Ama ötekisi deli. Ötekisi pehlivan gibi. Adam güçlü kuvvetli; uzaktan baktığın zaman her şeyi yerli yerinde ama Allah akıl vermemiş. Hikmetinden sual olmaz.

Filanca adam çoluk çocuk sahibi. Falanca adam zengin; üç tane köşkü, beş tane fabrikası var. Bir yazlık arabası var, bir kışlık arabası var ama Allah çocuk vermemiş. Yalvarıyor, yakarıyor, hocaları dolaşılıyor, muskalar yazdırıyor, tedaviler uyguluyor, Avrupa Amerika dolaşılıyor ama Allah çocuk vermiyor. Nimetleri herkese eşit vermemiş; kimisine vermiş, kimisine vermemiş.

Dün Ankara'da Iraklı bir göçmenle görüştük:

“Allah her güzelliği sizin memlekete vermiş.” diyor.

Elhamdülillah! Çok şükür yâ Rabbi!

“Havası güzel, meyvesi bol, nimeti çok.” diyor.

Irak'ta bir elma bilmem kaç bin liraymış. Hani biz beğenmiyoruz ya şu elmaları; çarşıda pazarda yüzüne bakmıyoruz, dökülüp kalıyor, alınmıyor. Orada bilmem kaç liraymış.

Sıcak var, su yok. Saddam Hüseyin köyle-ri birleştirmiş; sekiz tane, on tane köyü bir yere toplamış. Su yok, gıda yok, yiyecek yok, içecek yok, rahat yok, huzur yok, emniyet yok, keyif yok, hürriyet yok.

Bak bunların hepsi sende var.

O Vietnam harplerinde yapılan zulümleri bilmiyorum gazetelerde gördünüz mü? Kafataslarını raflara dizmişler, resim çekmişler. Öldürülen adamların kafataslarını koleksiyon yapmış alçaklar, zalimler! Şimdi yeni yeni öğreniyoruz; orada, o Vietnam'da, vesairede müslümanlar da varmış. Onlar da çok ezâ cefâ görmüş. Sen burada ezâ cefâ görmüyorsun; nimetin bol, ikramın bol, hava güzel, su güzel, meyve çok.

Bizim bir Mehmet Efendi amcamız vardı, rahmetli oldu, mekânı cennet olsun. Cennetlik olduğunu sanıyorum, çok güzel halleri olan bir kimseydi, Allah şefaatine erdirsin.

“Hocam! Rus korkusuyla Bayburt’tan 33 kişi yola çıktık. Ruslar o tarafa o zaman hücum ettiler. Ankara’ya geldiğimizde üç kişi kaldık. Hepsi açlıktan, hastalıktan, sefaletten, sıcaaktan, soğuktan, yollarda kırıldı, üç kişi kaldık. Ben şu yollarda gördüğün otların her birinin tadını bilirim. Hani şöyle dikenli otlar vardır, kırıldığı zaman sütü çıkar, zehirli derler ama hiç zehirli değil. Ben onların hepsinden yedim, ağzımın iki tarafı yara oldu, kıtlıktan neler çektik.” diye anlatıyordu. Ekmeği eline alıyor;

“Şimdi ben bu pamuk gibi ekmeğin yanına katık ister miyim? Nimet olarak bu bana yeter.” diye ağlıyordu.

Tabi o günleri görmüş. Ezan vaktinden önce camiye giderdi; ezanı bazen kendisi okurdu, bazı kereler de başkası okusa bile oraya gittiğin zaman onu orada hazır bulurdun. Öyle iyi bir insandı.

Bu sözlerimle şunu söylemek istiyorum:
Allah'ın nimeti çok.

Allah'ın nimeti çok olunca nimete eren insanın ne yapması lazım?

Teşekkür etmesi lazım.

e. Şükür ve Teşekkür Etmek

Mesela birisi çıkardı size bir şey ikram etti; "Buyurun, bu dolmakalem sizin olsun." dedi. Ne dersiniz?

"Teşekkür ederim." dersiniz. Bir hediye, bir kutu bir şey verdi "Teşekkür ederim." dersiniz veyahut size kapıyı açtı "Buyurun." dedi, "Teşekkür ederim." dersiniz veyahut arabasını durdurdu "Ben de o tarafa gidiyorum, buyurun sizi de götürüyüm." dedi. Siz para vermek istediniz, "Yok ben Allah rızası için aldım." dedi, "Teşekkür ederim." dersiniz.

Allah'ın bunca nimeti var.

Bu nimetlerin karşısında kulun ne yapması lazım?

Şükretmesi lazım. İnsanoğlu tam tersini yapıyor.

Nerede manzara güzel?

Boğaziçi'nde.

Tamam, oraya bir gazino kuralım; gelsin dansözler, gelsin çalgıcılar, gelsin rakılar, şaraplar, içkiler votkalar. “Balık taze olsun.” diye orada havuz var, “Şu balıktan istiyorum.” diyor kepçeyi daldırıyor o balığı canlı canlı çıkarıyor, soyuyor, kızartıyor, “Rakının yanında yesin.” diye meze yapıyor. Denize baka baka, rakısının içine suyu kata kata, yudumluya yudumluya keyif yapıyor.

Oldu mu şimdi?

Allah nimet verdi; güzellik, manzara, bolluk, para, sıhhat, imkân verdi. Kul teşekkür edecekken Allah'ın yasak etmiş olduğu, haram etmiş olduğu şeyi yapıyor! Filanca yer dağın tepesinde, manzaralı; haydi her türlü günah orada. Filanca yer gayet güzel, çok sefalı. Bakıyorsun herkes oraya toplanmış, günahla meşgul. Deniz kenarı aman çok manzaralı, şahane bir yer, havası da güzel. Bakıyorsun insanlar soyunmuş; her türlü ahlâksızlık, günah orada.

İşte Allah bunun hesabını sorar. Bak bu hadîs-i şerifte de;

“İki ses mel’undur.” diyor. “Bir; nimetin olduğu yerde şarkı, türkü, eğlence.”

Nimet var. O da almış eline çalgıyı veya hut getirmiş çalgıcıyı tınbır tınbır çalıyor. Bunların bir kısmı da devlet parasıyla oluyor. Bunların kökünü kesmek lazım, olmaması lazım. Nimetin karşısında, Allah’ın verdiği nimete karşı şükretmesi lazım. Küfrân-ı nimette bulunmamak lazım, Allah’ın nimetlerini yiyip yiyip de âsî olmamak lazım.

Meşhur büyük alim, büyük mutasavvıf, büyük ârif Cüneyd-i Bağdâdî hazretlerinin çok hoşuma giden bir sözü vardır. Hocası sormuş:

“Şükür nedir?”

Bütün herkese sormuş, dervişlerin hepsine sormuş, hepsi farklı bir cevap vermiş. Cüneyd-i Bağdâdî *kaddesallahu sırrahu’l-azîz* de o zaman genç, delikanlı bir kimse. “Cüneyd! Sen söyle bakalım.” diye ona da soruyor.

O da şöyle gözünü yummuş, düşünmüş, edep ve tevazu ile şöyle diyor:

“Hocam! Şükür, Allah’ın nimetlerini yiyip ona âsî olmamaktır.”

Allah’ın nimetini alıyorsun, bari karşı gelme edepsiz! Hem nimeti al hem nimeti verene şükredecek yerde günah işle, âsî gel. Bu olacak bir şey değil. Onun için nimet olan yerde dımbır dımbır saz, çalgı, eğlence günahdır, mel’undur; Allah sevmez!

Hocam şimdi ne olacak? Buradan aklıma geldi de sünnet düğünleri var, şu var, bu var. Bunları ne yapacağız?

Mevlütü yap, Kur’an’lı yap, Allah’ın emrine uygun tarzda yap. Ziyafet ver, bir güzel hoca efendiyi çağır, konuşma yapsın. Yasak işte, doğru değil!

“İkinci günah olan şey de bir musibete uğrandığı zaman ağıt, feryat figan. Bu da günah!”

Neden?

Çünkü musibeti de nimeti de insana Allah gönderir. Hepsi imtihandır.

f. Musibet Anında Sabırlı Olmak

Birisi öldü.

Öldüren kim?

Allah *celle celalüh*. Allah öldürüyor; çocuğu da öldüren Allah, yaşlıyı öldüren de Allah. Hayatı veren de Allah, hayatı alan da Allah. Azrail'i gönderiyor, melekleri alıyor ama hayatı takdir eden Allahu Teâlâ hazretleri.

Başına bir bela, musibet geliyor; basıyorsa feryadı.

Kimisi âsî oluyor. Bizim bir kız talebimiz vardı. Zar zor bir çocuğu oldu. Çocuğu biraz zor oluyordu. Çeşitli doktor tedbirleriyle gül gibi bir çocuğu oldu, dünyaya geldi. Aman ne güzel! Gül gibi yanakları var; tombul, sevimli bir şey. Çocuk kısa zaman sonra öldü. Öldü; o bir felaket, musibet, Allah'ın takdiri. Bizim tanıdığımız kız, o bebeğin annesi kafayı bozdu. Allah'a karşı öyle edepsizce şeyler söylüyor ki hâşâ sümme hâşâ. Veren Allah, alan Allah! Bu sefer aldı, başka sefer verebilir. Senin bu yaptığın edepsizliktir.

Onun için musibete karşı da insanın nasıl olması lazım?

“Yâ Rabbi! Bu da senden.” deyip boynunu büküp dişini sıkması lazım.

الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى

*es-Sabru inde sadmeti'l-ûlâ.*⁴ “Sabır; musibet başa ilk geldiği zaman insanın kendisini tutmasıdır.”

Ondan sonra nasıl olsa alışır, gider. Kendisine hâkim olacak, kendisini kontrol edecek.

إِنَّمَا يُوفَى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

*Innemâ yüveffe's-sâbirûne ecrahüm bi-gayri hisâb*⁵ “Musibetin karşısında sabrederse Allah ona ecrini, sevabını hesaba sığmaz şekilde çok fazla verir.”

Rabbimiz bizi nimet görünce azmayanlardan, şükrü unutmayanlardan eylesin. Musibetlere uğratmasın. Dünya hayatı bir imtihandır; eğer bu imtihanlarda başımıza her-

---

⁴ *Buhârî, “Cenâiz”, 31, 41, r. 1283, 1302; Müslim, “Küsûf”, r. 14; Ebû Dâvud, “Cenâiz”, 27, r. 3124; Tirmizî, “Cenâiz”, 13, r. 988; Nesâî, “Cenâiz”, 22, r. 1869; İbn Mâce, “Cenâiz”, 55, r. 1596.*

⁵ 39/Zümer, 10.

hangi bir üzücü hadise gelirse sabr-ı cemîl ile ecr-i cezîl kazanmayı Allah nasip eylesin. Çok sevap kazanmayı cümlemize nasip ve müyes-ser eylesin.

Bir hadîs-i şerîf daha okuyacağım; üç olsun.

الصَّمْتُ سَيِّدُ الْأَخْلَاقِ وَمَنْ مَزَحَ اسْتُخِفَّ بِهِ

*es-Samtü seyyidü'l-ahlâki ve men meze-ha'stühıffe bihî.*⁶

Enes *radıyallahu anh*'ten rivayet edilmiş.

es-Samtü seyyidü'l-ahlâk. "Susmak, sükût etmek en yüksek ahlâktır, ahlâkın efendisidir; seyyididir, en üstünüdür, en baş-ta gelenidir, en önde gelenidir."

Müslümanlar sükûtun kıymetini bilmeli. Lüzumsuz mâlayânî konuşmamalı, günah konuşmamalı veyahut "Şunu bunu eğlendireceğim, güldüreceğim." diye işi maskaralığa dö-küp abur cubur, ileri geri konuşmamalı.

---

⁶ Deylemî, *el-Firdevs*, II, 417, r. 3850; *Münâvî*, *Feyzü'l-kadîr*, IV, 241, r. 5160; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 350, r. 6883; Gümüşhânevî, *Râmûz*, I, 219.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* hadîs-i şerîfin devamında şöyle buyuruyor:

“Kim mizah yaparsa, komiklik güldürücülük yaparsa, alay ederse veyahut sağa sola takılırsa...” *Üstühıffe bihî*. “İtibarı zedelenir, istihfaf olur, mevkii düşer.”

Çok mizah yapmak İslâm’da uygun değildir. Ciddi olması lazım, sakin olması lazım, sükûtî olması lazım.

Müslümanın genel yapısı budur. Geveze değildir, ulu orta konuşmaz, konuştuğu zaman sözünün bir değeri vardır. Yeri geldiği zaman konuşur, konuşması gerektiği zaman konuşur. Susması gerektiği zaman da susmasından da “elbet bir bildiği vardır” diye herkesin ona karşı bir hürmeti olur.

Susmak bir ibadettir. İnsan; Allah rızası için konuşmak gibi Allah rızası için susmanın da yerini öğrenmeli, susacağı yeri bilmeli, susmalı.

Camiye geliyor. Sen öndesin, tesbih çekmeye çalışıyorsun. Arkada iki kişi yan yana düşmüş; dır dır dır vır vır vır konuşuyor.

Harem-i Şerîfte, Medine-i Münevvere’de. Bayağı sohbeti kaynatıyorlar; insanın, “İsterse-
niz bir de çay kahve söyleyeyim.” diyeceği
geliyor.

Bakıyorsun Peygamber Efendimiz’in mes-
cidinde aynı durum. Allah Allah! Namaz kılı-
yorsan âyetleri şaşırıyorsun, karıştırıyorsun. O
ona memleketini soruyor, hâlini soruyor, ökü-
zünü soruyor, tarlasını soruyor.

Burası öyle bir yer mi?

Boş laf!

Medine-i Münevvere’ye gelmişsin, Pey-
gamber Efendimiz’in mescidindesin. İnsan
hacda, camide vaktini böyle mi geçirir?

Sözü mutlaka bir işe yaramalı, faydalı
olmalı, hayır olmalı. Hayır değilse susmalı; o
zaman susması hayırdır, sevap kazanması için
vesiledir. Çok mizahçı olmamalı.

Bizim tanıdıklarımızdan, yakınlarımızdan
da böyle mizahçı kimseler var. Çok kötü olu-
yor. “Bu kadar mizah yapmayın.” diye kaç
defa da söyledik. İşleri güçleri sağa sola ta-
kılmak; çayın içine tuz katmak, falancaya
takılmak, fıkra anlatmak.

Ya bırak, anlatma!

Halk gülecek.

“Halk gülecek.” diye kimisi günah olacak şeyleri bile söylüyor. Oflu hocaefendi şöyle yapmış da böyle olmuş da; adam cennete girmiş de cehenneme bakmış da.

Bunlar âyette mi var hadiste mi var? Sen bunları neye dayanarak anlatıyorsun?

Bektâşî babası şöyle demiş de ötekisi böyle yapmış da...

Olmaz! Fazla mizah insanın itibarını zedeler. Müslümanın genel yapısı ciddiyettir, vakurluktur, vakar sahibi olmaktır, konuştuğu zaman değerli konuşma yapmasıdır, sustuğu zaman da susmasının ibret ve tefekkür olmasıdır. Rabbimiz böyle ağırbaşlı, has halis müslüman olmayı hepimize nasip eylesin.

Fatiha-i şerife meal besmele

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

7 Safer 1410 / 09.09.1989

Yüzevler Camii Sapanca/ Sakarya

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

